

Udskriftsdato: 2. januar 2026

VEJ nr 9688 af 26/06/2015 (Gældende)

Vejledning om det kommunale redningsberedskabs organisation mv.

Ministerium: Forsvarsministeriet

Journalnummer: Forsvarsmin.,
Beredskabsstyrelsen,j.nr. 2015/036798

Vejledning om det kommunale redningsberedskabs organisation mv.

Beredskabskommissioner, samordning og aftaler

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING
 2. KOMMUNER MED EGEN BEREDSKABSKOMMISSION
 - 2.1. BEREDSKABSKOMMISSIONENS SAMMENSÆTNING, KOMPETENCE OG OPGAVER
 - 2.2. DEN DAGLIGE ADMINISTRATION
 3. KOMMUNER MED FÆLLES BEREDSKABSKOMMISSION (SAMORDNINGER)
 - 3.1. GENERELT OM SAMORDNINGER
 - 3.2. SAMORDNINGSAFTALEN
 - 3.3. DEN FÆLLES BEREDSKABSKOMMISSION, SAMMENSÆTNING, KOMPETENCE OG OPGAVER
 - 3.4. DEN DAGLIGE FORVALTNING AF DET SAMORDNEDE REDNINGSBEREDSKAB
 4. ØVRIGE AFTALER OM SAMARBEJDE MV.
- BILAG 1 BEMÆRKNINGER TIL BEREDSKABSLOVENS §§ 9 OG 10
 BEMÆRKNINGER TIL BEREDSKABSLOVENS § 9 (LOV NR. 1054 AF 23. DECEMBER 1992)
 BEMÆRKNINGER TIL BEREDSKABSLOVENS § 10 (LOV NR. 1054 AF 23. DECEMBER 1992)
 BEMÆRKNINGER TIL ÆNDRINGERNE AF §§ 9 OG 10 VED LOV NR. 339 AF 17. MAJ 2000 OM ÆNDRING AF BEREDSKABSLOVEN MV.
 BEMÆRKNINGER TIL ÆNDRINGERNE AF §§ 9 OG 10 VED LOV NR. 293 AF 30. APRIL 2003 OM ÆNDRING AF BEREDSKABSLOVEN
 ÆNDRING AF LOV OM KOMMUNERNES STYRELSE

1. Indledning

De grundlæggende bestemmelser om det kommunale redningsberedskab findes i beredskabsloven. Det fremgår af beredskabslovens § 9, stk. 1, at det kommunale redningsberedskab hører under kommunalbestyrelsen, som har ansvaret for, at redningsberedskabet lever op til beredskabslovgivningens krav.

Det kommunale redningsberedskabs opgaver fastlægges bl.a. i §§ 12–15 i beredskabsloven. De nærmere krav til redningsberedskabet findes bl.a. i bekendtgørelsen om risikobaseret kommunalt redningsberedskab. Efter denne bekendtgørelse skal det kommunale redningsberedskab kunne yde en i forhold til lokale risici forsvarlig, forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger.

På baggrund af en identifikation og analyse af de risici, der findes i kommunen skal kommunens risikoprofil kortlægges. Risikoprofilen ligger til grund for kommunalbestyrelsens fastlæggelse af et serviceniveau for det kommunale redningsberedskabs opgavevaretagelse. Kommunalbestyrelsen fastlægger således redningsberedskabets konkrete aktiviteter, organisation og dimensionering på det forebyggende og det afhjælpende område på grundlag af risikoprofilen og serviceniveauet.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at kommunens redningsberedskab kan leve op til de centralt fastsatte krav og til det serviceniveau, der vedtages af kommunalbestyrelsen.

To eller flere kommuner kan vælge at samordne deres redningsberedskab. Kommunalbestyrelsen kan endvidere indgå aftale med en anden kommunalbestyrelse, med private redningsvæsener eller med andre om at udføre opgaver inden for kommunens redningsberedskab.

Denne vejledning erstatter vejledning nr. 185 af 23. november 1993 om det kommunale redningsberedskabs struktur og administration samt om samarbejdsformer.

2. Kommuner med egen beredskabskommission

2.1. Beredskabskommissionens sammensætning, kompetence og opgaver

I henhold til beredskabslovens § 9, stk. 1 og 2, hører det kommunale redningsberedskab under kommunalbestyrelsen, som skal nedsætte en beredskabskommission til at varetage den umiddelbare forvaltning af redningsberedskabet, herunder opgaverne i beredskabslovens § 12. Kommunalbestyrelsen kan herudover træffe beslutning om, at den umiddelbare forvaltning af de opgaver, der efter beredskabslovens §§ 34-37 er henlagt til kommunalbestyrelsen, også varetages af beredskabskommissionen. Beslutninger efter beskyttelsesrumsloven kan derimod ikke henlægges til beredskabskommissionen, da der hverken i beskyttelsesrumsloven eller beredskabsloven er hjemmel hertil.

Også i kommuner med et udvalgløst styre skal der nedsættes de kommissioner, nævn og råd mv., der er fastsat i sektorlovgivningen, herunder en beredskabskommission.

Beredskabskommissionens kompetence er, ligesom de stående udvalgs kompetence, afledt fra kommunalbestyrelsen, men kommissionen er dog ikke et stående udvalg.

Det fremgår af § 9, stk. 3, at en række bestemmelser i lov om kommunernes styrelse (styrelsesloven) finder tilsvarende anvendelse på beredskabskommissionen og dens medlemmer, bl.a. om de stående udvalgs virksomhed, forholdet mellem kommunalbestyrelsen og de stående udvalg samt tilsynet med de stående udvalg,

Beredskabskommissionen fastsætter selv sin forretningsorden, og kommissionens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol. Enhver af kommissionens medlemmer kan kræve en afvigende mening tilført protokollen, som efter hvert møde skal underskrives af de medlemmer, der deltog i mødet. Kommissionen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Kommissionen kan tillade, at ansatte i kommunen, herunder den daglige leder af redningsberedskabet, deltager i kommissionens møder.

Sammensætning

Kommunalbestyrelsen træffer i henhold til § 9, stk. 2, bestemmelse om kommissionens sammensætning. Beredskabskommissionen skal bestå af borgmesteren, politidirektøren og et flertal, som vælges af kommunalbestyrelsen. Kommissionens medlemstal skal være ulige, hvilket medfører, at den altid består af mindst 5 medlemmer. Herudover skal der udpeges en repræsentant for de frivillige som observatør i beredskabskommissionen, hvis en repræsentant for de frivillige ikke allerede er valgt til medlem af kommissionen.

Borgmesteren er født formand, medmindre forsvarsministeren i særlige tilfælde har godkendt, at et andet medlem af kommunalbestyrelsen udpeges til formand.

Det fremgår af lovens forarbejder, at sådanne særlige tilfælde kan forekomme i kommuner med magistratsordning. I disse kommuner kan det være hensigtsmæssigt, at den rådmand, der har ansvaret for den daglige forvaltning på området, også er formand for beredskabskommissionen.

Det fremgår endvidere af lovens forarbejder, at det i andre store kommuner, hvor kommunens udvalgsarbejde ønskes fordelt på flere medlemmer af kommunalbestyrelsen bl.a. af hensyn til borgmesterens arbejdsbyrde, kan være rimeligt, at et andet medlem af kommunalbestyrelsen end borgmesteren udpeges som formand for kommissionen.

Bestemmelsen om borgmesterens formandskab er begrundet i et ønske om at sikre, at beredskabskommissionen og dermed beredskabsarbejdet får en central placering i kommunen. Dette indebærer derfor, at en eventuel næstformand i beredskabskommissionen ikke overtager formandskabet under borgmesterens længerevarende fravær. Hvis kommunalbestyrelsens næstformand/viceborgmesteren har overtaget den øverste daglige ledelse af forvaltningen under borgmesterens fravær, varetager den pågældende også formandskabet i beredskabskommissionen.

Politidirektørens medlemskab er ikke personligt, og den pågældende kan således lade embedet repræsentere af en anden medarbejder ved politikredsen.

Udpegningen af en repræsentant for de frivillige skal ske efter indstilling fra de frivillige i redningsberedskabet – uanset om kommunen måtte have frivillige knyttet til det kommunale redningsberedskab. I denne forbindelse sigtes der til de frivillige, som kommunalbestyrelsen efter beredskabslovens § 51, stk. 3, kan anvende til løsning af opgaver inden for kommunens beredskab, herunder specielt Beredskabs-Forbundet eller andre frivillige organisationer, hvortil mange frivillige er knyttet, som f.eks. Dansk Røde Kors og ASF- Dansk Folkehjælp. Hjemmeværnet kan i denne sammenhæng ikke repræsentere de frivillige. Den frivillige, som udpeges, behøver ikke have bopæl i kommunen.

Loven indeholder ikke krav om, at det flertal af medlemmer, der vælges til kommissionen, tillige skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen. Det anføres alene, at kommunalbestyrelsen vælger kommissionens flertal. Som medlemmer kan derfor bl.a. vælges repræsentanter for de selskaber, foreninger, organisationer mv., som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med i henhold til beredskabslovens § 13, stk. 1 eller 2.

Personer, der ikke er medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan kun vælges til medlem af kommissionen, hvis de er villige hertil.

Valg til medlem af eller observatør i kommissionen følger den kommunale valgperiode, jf. § 17, stk. 3, i den kommunale styrelseslov.

Kommunalbestyrelsen kan i medfør af beredskabslovens § 9, stk. 4, bestemme, at der skal ydes de valgte medlemmer diæter, erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste og udgiftsgodtgørelse efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 16 a. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der skal udbetales diæter og tabt arbejdsfortjeneste, kun en af disse ydelser eller ingen af ydelserne.

Det fremgår af bestemmelsen i stk. 4, at en sådan beslutning skal omfatte samtlige medlemmer af beredskabskommissionen. Dog kan kommunalbestyrelsesmedlemmer efter bestemmelsen ikke modtage diæter, ligesom kommunalt og statsligt ansatte ikke kan modtage diæter, når varetagelsen af hvervet er et led i de pågældendes embedsgerning.

Da politidirektørernes medlemskab af beredskabskommissionerne må anses for at være en del af deres embedsgerning, kan der ikke udbetales diæter i forbindelse med deres deltagelse i kommissionsmøder. Dette gælder tillige for dem, der måtte repræsentere politidirektørerne i beredskabskommissionerne.

Kompetence og opgaver

Det fremgår som nævnt af beredskabsloven, at beredskabskommissionen varetager den umiddelbare forvaltning af redningsberedskabet. Der er ikke i beredskabsloven tillagt beredskabskommissionen nogen selvstændig kompetence. Det forhold, at visse kompetencer i beredskabsloven er tillagt kommunalbestyrelsen, er alene udtryk for, at opgaven skal løses i kommunalt regi og afskærer ikke i sig selv muligheden for, at disse opgaver henlægges til andre dele af det kommunale beslutningsapparat, herunder beredskabskommissionen, medmindre det på anden måde fremgår af lovbestemmelsen. Kommissionens opgaver fastlægges i øvrigt nærmere af kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsens beslutninger vedrørende redningsberedskabet forberedes på kommissionsmøder. Kommunalbestyrelsen kan dog træffe afgørelse i hastende sager uden forelæggelse for kommissionen, og der er ingen begrænsning i kommunalbestyrelsens adgang til at tage sager om redningsberedskabet op til behandling.

Af beredskabslovens § 9, stk. 3, følger bl.a., at kommissionen i medfør af den kommunale styrelseslovs § 21 efter anmodning fra økonomiudvalget skal afgive bidrag til årsbudgettet og til flerårige budgetoverslag vedrørende det kommunale redningsberedskab.

I det omfang kommunalbestyrelsen ikke fastlægger andet om kommissionens virksomhed, påhviler det kommissionen at træffe de beslutninger, der er et nødvendigt eller naturligt led i forvaltningen af opgaverne inden for redningsberedskabet. Beredskabskommissionen vil typisk inden for redningsberedskabets område varetage følgende opgaver:

- afgive indstilling til kommunalbestyrelsen
- om kommunens risikoprofil og serviceniveau, herunder redningsberedskabets aktiviteter, organisation og dimensionering,
- om redningsberedskabets årlige driftsbudget,
- om programoplæg, byggeprogram og dispositionsforslag for bygge- og anlægsopgaver inden for redningsberedskabets område,
- om anskaffelse af materiel, inventar og lign.,
- om etablering af vandforsyning til brandslukning,
- om indgåelse af aftaler i henhold til beredskabslovens § 13, stk. 1 eller 2,
- varetage drift og vedligeholdelse af redningsberedskabets bygninger (herunder kommunale kommandocentraler og øvelsesanlæg) og materiel mv.,
- drage omsorg for, at redningsberedskabets personel uddannes i overensstemmelse med gældende uddannelsesbestemmelser.

Kommunalbestyrelsen kan tillægge kommissionen kompetence til at træffe beslutninger i videre omfang, f.eks. om anskaffelse af materiel mv., om etablering af vandforsyning og om indgåelse af aftaler i henhold til beredskabslovens § 13, stk. 1 og 2.

Det skal dog tilføjes, at kommunalbestyrelsen ikke kan henlægge vedtagelsen eller revisionen af planen for den risikobaserede dimensionering af kommunens redningsberedskab til beredskabskommissionen. Planerne eller revisionerne heraf skal behandles i kommunalbestyrelsen i et møde mindst én gang i hver kommunal valgperiode. Det forudsættes dog i bekendtgørelsen om risikobaseret kommunalt redningsberedskab, at planforslaget skal indsendes til udtalelse i Beredskabsstyrelsen efter behandling i beredskabskommissionen.

Herudover kan kommunalbestyrelsen også træffe beslutning om, at den umiddelbare forvaltning af de opgaver, der efter beredskabslovens §§ 34-37 er henlagt til kommunalbestyrelsen, varetages af beredskabskommissionen. Omfanget heraf bør fremgå af kommunalbestyrelsens beslutning.

Som led i den umiddelbare forvaltning af de forebyggende opgaver i henhold til §§ 34-37 og de administrative forskrifter, der er fastsat i medfør heraf eller af den tidligere brandlovgivning, vil beredskabskommissionen typisk varetage følgende opgaver:

- træffe beslutning
- om godkendelse, jf. § 34, stk. 1, af oprettelse, væsentlige ombygninger, udvidelser eller forandringer i driften af virksomheder, som der er fastsat regler om i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1. Som eksempler på virksomheder, der er omfattet af lovens § 33, stk. 1, kan nævnes virksomheder, der opbevarer, anvender eller fremstiller brandfarlige eller eksplosive stoffer. Endvidere kan nævnes virksomheder, hvor der bearbejdes og/eller oplagres træ, plast, korn- og foderstoffer, mel og andre brandfarlige stoffer,
- om indretning og benyttelse af bygninger og grundarealer, således at risikoen for brandfare formindskes mest muligt, og at forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder sikres bedst muligt, jf. § 34, stk. 2. Det er kun muligt at fastsætte konkrete betingelser i enkeltsager, hvis der ikke i forvejen er fastsat regler i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 1, eller tidligere brandlovgivning,
- om foranstaltninger til efterlevelse af regler fastsat i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 2, nr. 2, jf. § 35, stk. 1. Som eksempler på virksomheder og institutioner mv., der er omfattet af § 33, stk. 2, nr. 2, kan nævnes hoteller, plejehjem, herunder sygehuse, forsamlingslokaler, undervisningslokaler, daginstitutioner og butikker,
- om der skal gennemføres brand- og evakueringsøvelser i bygninger mv., der er omfattet af § 33, stk. 2, nr. 2,
- om driftsmæssige foranstaltninger til forebyggelse eller formindskelse af brandfaren og til sikring af forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder i tilfælde af brand. Sådanne driftsmæssige foranstaltninger kan træffes for bygninger, grundarealer og flydende konstruktioner, hvor der er særlig brandfarlige forhold, hvor der samles mange mennesker, eller hvor store værdier er udsat for ødelæggelse, jf. § 35, stk. 3. Det er kun muligt at fastsætte konkrete betingelser i enkeltsager, hvis der ikke i forvejen er fastsat regler i medfør af beredskabslovens § 33, stk. 2, nr. 2, eller tidligere brandlovgivning,
- om der skal gennemføres brand- og evakueringsøvelser på institutioner og lokaliteter, hvor der er truffet beslutning om, at der skal træffes konkrete foranstaltninger i medfør af § 35, stk. 3,
- om udsættelse af brandvagt ved benyttelse af forsamlingslokaler, ved afholdelse af udstillinger, festivaler, cirkusforestillinger og lignende arrangementer, herunder arrangementer i det fri, og om fastsættelse af betaling herfor, jf. § 35, stk. 4,
- om gennemførelse af brandsyn samt om udstedelse af forbud eller påbud om afhjælpning af mangler efter reglerne om brandsyn fastsat i medfør af § 36 og
- om offentliggørelse af resultater af og sanktioner på grundlag af brandsyn i forsamlingslokaler, jf. § 36 a,
- afgive indstilling til kommunalbestyrelsen om kriterier for påbud om etablering af bedriftsværn og på kommunalbestyrelsens vegne føre tilsyn med disse.

Det tilføjes, at kommunalbestyrelsen ikke kan henlægge vedtagelsen eller revisionen af kommunens beredskabsplan, jf. beredskabslovens § 25, til beredskabskommissionen. Denne plan skal vedtages i kommunalbestyrelsen i et møde. Beredskabskommissionen vil dog kunne afgive indstilling til kommunalbestyrelsen om den samlede plan for kommunens beredskab og bidrage til at sikre koordinationen af kommunens beredskabsplanlægning med politiets og andre myndigheders beredskabsplanlægning.

Det bemærkes endvidere, at beslutninger efter beskyttelsesrumsløven heller ikke kan henlægges til beredskabskommissionen, da der hverken i beskyttelsesrumsløven eller beredskabsloven er hjemmel hertil. Beredskabskommissionen vil dog kunne afgive indstillinger på beskyttelsesrumsområdet til kommunalbestyrelsen og varetage drift og vedligeholdelse af offentlige beskyttelsesrum.

2.2. Den daglige administration

Den daglige administration af redningsberedskabet varetages af kommunens forvaltning. Der findes ikke i beredskabsloven bestemmelser om chefen for kommunens redningsberedskab. Det er dog forudsat, at der skal være en beredskabschef, og at denne skal have en central placering i kommunens organisation.

Beredskabsloven stiller ikke krav om en særlig uddannelse af beredskabschefen i dennes egenskab af chef. Der er dog i bekendtgørelsen om personel i redningsberedskabet fastsat uddannelsesmæssige krav til det personale, der skal udføre specielle opgaver inden for det kommunale redningsberedskab, herunder til det personale, der skal varetage den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet, og det personale, der skal varetage den brandtekniske byggesagsbehandling samt foretage brandsyn. Hvis beredskabschefen skal varetage disse opgaver, skal han derfor også have den dertil fornødne uddannelse.

Beredskabschefens centrale placering er bl.a. begrundet i kommunalbestyrelsens forpligtelse til at udarbejde en samlet plan for kommunens beredskab, der skal omfatte hele den kommunale virksomhed og forvaltning, herunder redningsberedskabet og kommunens samlede personel- og materielmæssige ressourcer, der skal kunne anvendes bedst muligt under ulykker og katastrofer, herunder i tilfælde af krig.

I forbindelse med udarbejdelsen og ajourføringen af beredskabsplanen spiller samarbejdet med kommunens øvrige forvaltninger og andre myndigheder m.fl., herunder politidirektøren, regionen og Beredskabsstyrelsens regionale beredskabscenter, en væsentlig rolle. Der kan i øvrigt henvises til Beredskabsstyrelsens vejledning om helhedsorienteret beredskabsplanlægning.

Der er ikke i beredskabsloven fastsat nærmere regler om den kommunale forvaltnings opgaver.

Ud over forpligtelsen til at vedtage beredskabsplanen og træffe beslutning om kommunens serviceniveau samt redningsberedskabets organisation, virksomhed, dimensionering og materiel skal kommunalbestyrelsen i henhold til beredskabsloven mv. varetage følgende opgaver, som kan henlægges til den kommunale forvaltning:

- den daglige ledelse af redningsberedskabet, herunder den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested, jf. beredskabslovens § 16,
- tilsynet med aftaler om brandslukning mv. eller andre aftaler indgået i medfør af beredskabslovens § 13, stk. 1, eller stk. 2,
- det daglige samarbejde med andre beredskabsmyndigheder,
- uddannelse og gennemførelse af øvelser for redningsberedskabets personel,
- afgivelse af oplysninger til Beredskabsstyrelsen om redningsberedskabets virksomhed, jf. bekendtgørelsen om risikobaseret kommunalt redningsberedskab,
- indberetning af oplysninger om redningsberedskabets udrykningsaktivitet mv. til Beredskabsstyrelsens ODIN-system,
- oprettelse af vandforsyningssteder og kontrol med eksisterende vandforsyningssteder mv.,
- brandteknisk byggesagsbehandling og brandsyn af brandfarlige bygninger mv. i medfør af beredskabslovens kapitel 7 og de administrative forskrifter udstedt i medfør af beredskabsloven eller den tidligere brandlovgivning,
- indsendelse af indberetning over de foretagne brandsyn,
- ajourføring af planer for alarmering af redningsberedskabet, herunder mødeplaner for udrykning til virksomheder, bygninger mv., der kan indebære særlig risiko i brandtilfælde,
- forslag til beredskabskommissionens indstillinger om redningsberedskabets årlige driftsbudget, anskaffelse af materiel mv. og ansættelse af redningsberedskabets personel,
- vedligeholdelse af redningsberedskabets materiel og bygninger,
- drift og vedligeholdelse af offentlige beskyttelsesrum,

- administrationen af reglerne om sikringsrum,
- administrationen af reglerne om bedriftværn.

3. Kommuner med fælles beredskabskommission (samordninger)

3.1. Generelt om samordninger

I medfør af beredskabslovens § 10 kan to eller flere kommunalbestyrelser samordne deres redningsberedskab.

Ved samordningen overgår de deltagende kommunalbestyrelses kompetence og ansvar med hensyn til de opgaver, der samordnes, til den fælles beredskabskommission, dvs. at der etableres et kommunalt fællesskab for så vidt angår de opgaver, der omfattes af samordningen.

Der er således kun tale om en samordning, hvis kommunalbestyrelserne ved aftalen har afgivet kompetence til den fælles beredskabskommission, og de deltagende kommuners kompetence og ansvar med hensyn til de samordnede opgaver er indskrænket tilsvarende. Et afgørende kriterium for, om kommunalbestyrelsen har afgivet kompetence ved indgåelse af samarbejdsaftalen, er bl.a., om den fælles beredskabskommission kan træffe beslutninger, der forpligter de deltagende kommuner i økonomisk henseende.

Det fremgår af beredskabslovens § 10, stk. 3, at en samordning skal godkendes af den kommunale tilsynsmyndighed i overensstemmelse med § 60 i lov om kommunernes styrelse.

De nærmere vilkår for samordningen fastsættes i en aftale eller en vedtægt, der udarbejdes af de deltagende kommunalbestyrelser, jf. nedenfor under afsnit 3.2.

Hvis ikke alle opgaverne efter beredskabslovens § 12, stk. 1, samordnes, skal de opgaver, der ikke er omfattet af aftalen, varetages af en beredskabskommission, der nedsættes i den enkelte kommune, jf. nærmere ovenfor under afsnit 2.

3.2. Samordningsaftalen

En samordningsaftale mellem to eller flere kommuner skal indeholde en præcisering af de opgaver, som samordningen skal omfatte.

Samordningsaftalen vedrører det kommunale redningsberedskabs opgaver i henhold til beredskabslovens § 12, stk. 1, hvorefter "det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder krigshandlinger." Samordningen vil således kunne omfatte rednings- og slukningsopgaver i tilfælde af brand, opgaver i forbindelse med akutte uheld med farlige stoffer, opgaver i forbindelse med modtagelse, indkvartering og forplejning af evakuerede og andre nødstedte. Kommunalbestyrelserne kan endvidere beslutte, at opgaver, der efter beredskabslovens §§ 34-37 er henlagt til kommunalbestyrelsen, henlægges til den fælles beredskabskommission.

En samordningsaftale bør som udgangspunkt omfatte alle opgaver efter § 12, stk. 1, da et af hovedformålene med beredskabsloven har været at etablere et integreret, enstrengt redningsberedskab.

En samordningsaftale skal ud over de opgaver, der er omfattet af aftalen, indeholde oplysninger om

- sammensætningen af den fælles beredskabskommission og dennes virksomhed,
- ledelsen af fællesskabets daglige administration,
- sekretariatsbetjeningen for den fælles kommission,
- fordelingen mellem de deltagende kommuner af udgifterne til varetagelsen af de opgaver, der er omfattet af samordningen,

- budgetkompetencen og godkendelsesprocedurer,
- regnskabs- og revisionsregler,
- ændringer i samordningsaftalen,
- opsigelse af aftalen og udtrædelse af samarbejdet.

3.3. Den fælles beredskabskommission, sammensætning, kompetence og opgaver

Som led i samordningen skal der nedsættes en fælles beredskabskommission til at varetage de opgaver vedrørende redningsberedskabet, der er omfattet af samordningen, og som kommunalbestyrelserne henlægger til denne. Kommunalbestyrelserne kan også træffe beslutning om, at opgaver, der efter beredskabslovens §§ 34-37 er henlagt til kommunalbestyrelsen, henlægges til den fælles beredskabskommission.

Sammensætning

Sammensætningen af den fælles beredskabskommission fremgår af § 10, stk. 2, hvorefter kommissionen skal bestå af et ulige antal medlemmer, herunder borgmestrene i de deltagende kommuner og politidirektøren. I de tilfælde hvor de deltagende kommuner er beliggende i 2 eller flere politikredse, indgår politidirektørerne fra disse politikredse alle i den fælles beredskabskommission. Der skal endvidere udpeges en repræsentant for de frivillige som observatør i den fælles beredskabskommission, hvis der ikke indgår en repræsentant for de frivillige som medlem af kommissionen.

Det forudsættes, at kommissionen udpeger én af de deltagende borgmestre som formand. Forsvarsministeren kan i særlige tilfælde godkende, at kommunalbestyrelsen i en af de deltagende kommuner udpeger et andet medlem af kommunalbestyrelsen end borgmesteren til medlem af den fælles kommission. Ministeren kan endvidere godkende, at den pågældende udpeges til formand for kommissionen.

Efter bestemmelsen i § 17, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse har formandsvalget virkning for kommunalbestyrelsens funktionsperiode. Formandskabet kan således ikke deles mellem de deltagende kommuner i løbet af valgperioden.

Der er ikke i § 10, stk. 2, eller i medfør af bestemmelsen i § 10, stk. 4, fastsat nærmere regler om valg af medlemmer til den fælles beredskabskommission. Beredskabskommissionens sammensætning i øvrigt må derfor fastsættes i samordningsaftalen eller vedtægten for det samordnede redningsberedskab.

Kompetence og opgaver

Den fælles beredskabskommissions kompetence og opgaver skal fremgå af samordningsaftalen.

Det bemærkes, at kompetencen til at træffe afgørelser i konkrete sager, der i henhold til beskyttelsesrumsløven eller beredskabsloven skal varetages af kommunalbestyrelsen, ikke kan overdrages til den fælles beredskabskommission, bortset fra konkrete afgørelser i sager efter beredskabslovens §§ 34-37.

Efter beredskabslovens § 25, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en samlet plan for kommunens beredskab. Dette ansvar kan ikke overdrages til den fælles beredskabskommission. Det fremgår dog af bemærkningerne til beredskabslovens § 25, at det vil være hensigtsmæssigt, at kommuner, der samordner deres redningsberedskab, koordinerer den samlede beredskabsplanlægning.

Heller ikke vedtagelsen af planen for den risikobaserede dimensionering af redningsberedskabet eller revision af denne, jf. bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab, kan overlades til den fælles beredskabskommission. Den fælles beredskabskommission behandler forslaget til plan for det risikobaserede samordnede beredskab og indstiller til de involverede kommunalbestyrelser, der træffer

den endelige beslutning om risikoprofil, serviceniveau, organisation, virksomhed, dimensionering og materiel.

3.4. Den daglige forvaltning af det samordnede redningsberedskab

Den daglige ledelse kan enten varetages af en af de deltagende kommuners forvaltning eller af en selvstændig fælles forvaltning, der etableres med henblik på at varetage den daglige administration af de opgaver, der er samordnet.

Det tilføjes, at indberetninger af brandsyn skal ske kommunevis.

4. Øvrige aftaler om samarbejde mv.

Ud over bestemmelserne i § 10 om samordning indeholder beredskabsloven i § 13, stk. 1 og 2, regler om indgåelse af aftaler med andre om udførelse af opgaver inden for kommunens redningsberedskab.

De opgaver, der er omfattet af reglerne i § 13, stk. 1, er især opgaver inden for den daglige varetagelse af et forsvarligt rednings- og slukningsarbejde. Der kan være tale om aftaler mellem to eller flere kommuner om, at en af kommunerne varetager hele eller dele af rednings- og slukningsarbejdet i den eller de øvrige kommuner. Der kan også være tale om aftaler om brandslukning mv., der indgås med private redningsvæsener som f.eks. Falcks Redningskorps, med frivillige brandværn eller med Beredskabsstyrelsen om, at et af styrelsens beredskabscentre udfører visse opgaver. Også aftaler om andres varetagelse af indsatsledervagten, herunder aftaler om fælles indsatsledervagt er omfattet af § 13, stk. 1.

Ved indgåelse af aftaler mellem to eller flere kommuner om det daglige sluknings- og redningsarbejde i medfør af beredskabslovens § 13, stk. 1, eller om andet praktisk samarbejde afgiver kommunalbestyrelsen ikke kompetence og ansvar. Kommunalbestyrelsen har i disse tilfælde fortsat ansvaret for, at redningsberedskabets opgaver i kommunen udføres i overensstemmelse med de krav, som er fastsat i beredskabsloven eller administrative forskrifter, udstedt i medfør af beredskabsloven.

Sådanne aftaler skal derfor ikke godkendes efter beredskabslovens § 10, stk. 3, jf. ovenfor. Aftaler i medfør af § 13, stk. 1, skal fremgå af planen for det kommunale redningsberedskab.

I samordnede kommuner skal der på samme måde indgås en aftale efter § 13, stk. 1, hvis de samordnede kommuner ønsker redningsberedskabsopgaverne, herunder indsatsledervagten, varetaget af andre, f.eks. af en anden kommune eller private redningsvæsener. Hvis kommunerne selv varetager rednings- og slukningsarbejdet, herunder indsatsledervagten, i fællesskab, er der ikke tale om en aftale i § 13's forstand mellem kommunerne.

Der kan endvidere indgås aftaler om forskellige former for praktisk samarbejde mellem to eller flere kommuner, som ikke falder ind under § 13, stk. 1.

Ved indgåelse af aftaler om praktisk samarbejde bør de deltagende kommunalbestyrelser derfor sikre sig, at samarbejdsaftalen indeholder bestemmelser om de økonomiske vilkår, herunder om, at budgettet for det praktiske samarbejde skal vedtages i alle de deltagende kommuner.

Aftalen om de økonomiske vilkår må ikke indeholde bestemmelser om, at den enkelte kommunalbestyrelse afgiver kompetence, idet aftaler, hvorved kommunalbestyrelsen afgiver kompetence, som nævnt under pkt. 3.1 medfører, at aftalen skal godkendes af den kommunale tilsynsmyndighed.

Det skal dog understreges, at kompetencen til at træffe afgørelse i konkrete sager, der har karakter af myndighedsopgaver, ikke kan overdrages til andre, herunder private, uden klar lovhjemmel.

Som eksempler på aftaler om praktisk samarbejde kan nævnes

- aftale om fælles uddannelse af frivillige,
- aftale om fælles anvendelse af depoter, øvelsesanlæg, materiel,
- aftale om fælles supplerende indsatsstyrker ud over de indsatsstyrker, som kommunens daglige beredskab skal omfatte,
- aftale om gensidig vederlagsfri slukningshjælp og
- aftale om fælles beredskabschef eller andre fælles beredskabsmedarbejdere, herunder medarbejdere der kan rådgive om udarbejdelsen af de deltagende kommuners beredskabsplaner.

Det tilføjes, at der gælder visse formkrav i forbindelse med kommunalt samarbejde om udførelse af brandteknisk byggesagsbehandling og brandsyn mv.

Hvor der ikke er truffet aftale om samordning, der omfatter sager om brandforebyggende foranstaltninger, kan en kommune alene indgå aftale med en anden kommune om at benytte en ansat i denne kommune med den fornødne uddannelse i forbindelse med sekretariatsforretninger (sagsoplysning og sagsforberedelse) og mere praktisk betonet bistand i disse sager. Det er kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor byggeopgaven skal udføres, der har ansvaret for at træffe afgørelsen og meddele denne til bygherren.

Derimod kan en kommunalt ansat person med den fornødne uddannelse foretage brandsyn i to eller flere kommuner og i forbindelse hermed meddele påbud om afhjælpning af mangler og forbud mod benyttelse. Påbud og forbud, der meddeles på stedet, har umiddelbar virkning. Sådanne påbud og forbud skal dog efterfølgende meddeles ejeren eller anden vedkommende skriftligt. Den, der foretager brandsynet, skal være i besiddelse af fornøden legitimation udstedt af kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor brandsynet foretages. Dette fremgår af bekendtgørelse om brandsyn og offentliggørelse af resultater af brandsyn foretaget i forsamlingslokaler.

Ud over de nævnte eksempler på praktisk samarbejde kan kommunalbestyrelsen indgå aftale med foreninger, organisationer og private personer om, at disse bistår ved udførelsen af særlige opgaver inden for redningsberedskabet, jf. § 13, stk. 2. Som eksempler på sådanne opgaver kan nævnes hvervning og uddannelse af frivillige samt informationsopgaver. Kommunen skal dog selv stå for indgåelsen af kontrakt med de frivillige.

Sådanne aftaler, der ikke omfatter det daglige rednings- og slukningsarbejde eller berører kommunalbestyrelsens kompetence, kræver heller ingen godkendelse af andre myndigheder.

Forsvarsministeriet, den 26. juni 2015

Bemærkninger til beredskabslovens §§ 9 og 10

Bemærkninger til beredskabslovens § 9 (lov nr. 1054 af 23. december 1992)

Stk. 1 erstatter § 2, stk. 1, i brandloven, hvorefter kommunalbestyrelsen har den øverste ledelse af kommunens brandvæsen, og § 16, stk. 1, i civilforsvarsloven, hvorefter kommunens civilforsvar hører under kommunalbestyrelsen.

Det følger af stk. 1, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for kommunens redningsberedskab.

Stk. 2 erstatter brandlovens § 2, stk. 2 - 4, og § 2 a samt civilforsvarslovens § 16, stk. 2 - 4, om nedsættelse af brandkommissioner, civilforsvarskommissioner og beredskabskommissioner.

Sammensætningen af og formandskabet for brandkommissionen, civilforsvarskommissionen og beredskabskommissionen er fastlagt i henholdsvis brandlovens § 2, stk. 4, og § 2 a, stk. 1, samt civilforsvarslovens § 16, stk. 3 og 4.

Civilforsvarskommissionen og brandkommissionen varetager den umiddelbare forvaltning af henholdsvis kommunens civilforsvar og brandvæsen på linje med et stående udvalg.

Kommunalbestyrelsen skal i medfør af stk. 2 tilsvarende nedsætte en beredskabskommission til at varetage den umiddelbare forvaltning af redningsberedskabet, og dermed fungerer kommissionen som et stående udvalg. Bestemmelsen tillægger beredskabskommissionen en betinget kompetence til at handle på kommunalbestyrelsens vegne. I det omfang kommunalbestyrelsen ikke træffer nærmere bestemmelse, påhviler det kommissionen at træffe de beslutninger, der er et nødvendigt eller naturligt led i forvaltningen af redningsberedskabet.

Kommissionen, hvis medlemstal skal være ulige, skal bestå af borgmesteren, der er formand, politimesteren samt et flertal valgt af kommunalbestyrelsen.

Blandt kommissionens medlemmer kan der være repræsentanter for de private redningsvæsener, foreninger og organisationer, som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med i henhold til forslagets § 13.

De bestemmelser i den kommunale styrelseslov, der efter stk. 3 foreslås anvendt på beredskabskommissionen, vedrører de stående udvalgs virksomhed, forholdet mellem kommunalbestyrelsen og de stående udvalg samt tilsynet med disse.

Stk. 4 om udbetaling af diæter mv. erstatter § 16, stk. 5, i civilforsvarsloven. Bestemmelsen indebærer en vis modifikation i kommunalbestyrelsens adgang til at yde diæter, erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og befordringsgodtgørelse mv. til de medlemmer, der er valgt af kommunalbestyrelsen, efter reglerne i § 16, stk. 3 og 9, i den kommunale styrelseslov, idet det fastslås, at diæter alene kan ydes, såfremt samtlige medlemmer af beredskabskommissionen tillægges disse ydelser. Dog kan kommunalbestyrelsesmedlemmer, der modtager tillægsvederlag efter den kommunale styrelseslov, samt borgmestre og magistratsmedlemmer ikke modtage diæter, ligesom kommunalt og statsligt ansatte ikke kan modtage diæter, når varetagelsen af hvervet er et led i de pågældendes embedsgering.

Bemærkninger til beredskabslovens § 10 (lov nr. 1054 af 23. december 1992)

Ifølge civilforsvarslovens § 23 kan to eller flere kommunalbestyrelser med indenrigsministerens godkendelse samordne deres civilforsvar samt ansætte en fælles civilforsvarsleder. En samordning kan ophæves,

når de deltagende kommuner er enige herom, eller når indenrigsministeren tillader det. Brandloven indeholder ikke en tilsvarende mulighed for at samordne brandvæsenet i flere kommuner.

En samordning af det kommunale redningsberedskab efter forslaget § 10 kræver ikke indenrigsministerens godkendelse. Samordningen sker som et kommunalt fællesskab i overensstemmelse med § 60 i den kommunale styrelseslov, og fællesskabet som sådant skal godkendes af den kommunale tilsynsmyndighed.

Bemærkninger til ændringerne af §§ 9 og 10 ved lov nr. 339 af 17. maj 2000 om ændring af beredskabsloven mv.

Den beredskabskommission, som en kommunalbestyrelse i henhold til § 9 skal nedsætte, varetager som udgangspunkt spørgsmål om planlægning af redningsberedskabet og forbereder kommunalbestyrelsens beslutninger om redningsberedskabet.

I henhold til § 10 kan to eller flere kommuner samordne deres redningsberedskab og skal da nedsætte en fælles beredskabskommission til at varetage de opgaver, som kommunalbestyrelserne henlægger til denne. Kommunalbestyrelsen kan i henhold til gældende lovgivning ikke overlade beredskabskommissionen kompetence til at træffe beslutninger om bl.a. forebyggende foranstaltninger, der er omfattet af beredskabslovens kapitel 7.

I Opgavekommissionens betænkning nr. 1366 af december 1998 foreslås, at kommunalbestyrelser, der opretter en fælles beredskabskommission i henhold til beredskabslovens § 10 - for at undgå barrierer for en hensigtsmæssig opgavevaretagelse - skal have adgang til at overlade den fælles beredskabskommission kompetence i sager om forebyggende foranstaltninger efter beredskabslovens kapitel 7. Hjemmel hertil er medtaget under nr. 4.

Opgavekommissionen har alene behandlet spørgsmålet om overladelse af den nævnte kompetence til en fælles beredskabskommission. Det findes hensigtsmæssigt, at kommuner, der har nedsat en beredskabskommission i henhold til § 9, også får adgang til at overlade den umiddelbare forvaltning i henhold til beredskabslovens kapitel 7 til beredskabskommissionen. Hjemmel hertil er medtaget under nr. 1.

Bemærkninger til ændringerne af §§ 9 og 10 ved lov nr. 293 af 30. april 2003 om ændring af beredskabsloven

Forslaget er en konsekvens af aftalen mellem Folketingets partier om redningsberedskabet efter 2002, hvori det anføres, at de frivillige skal have ret til en observatørpost i beredskabskommissionen, og at kommunalbestyrelsen udpeger en observatør efter indstilling fra de frivillige i redningsberedskabet. I den forbindelse sigtes der til de frivillige, som kommunalbestyrelsen efter beredskabslovens § 51, stk. 3, kan anvende til løsning af opgaver inden for kommunens beredskab. Folketingets partier lægger ifølge den politiske aftale vægt på, at Beredskabs-Forbundet spiller en aktiv og positiv rolle i arbejdet med at nyttiggøre de frivillige. Udpegningen vil derfor ofte ske efter indstilling fra Beredskabs-Forbundet eller andre frivillige organisationer, hvortil mange frivillige er knyttet. Af sådanne organisationer kan f.eks. nævnes Dansk Røde Kors og ASF-Dansk Folkehjælp.

Beredskabslovens § 9, stk. 2, åbner allerede i dag mulighed for, at der blandt kommissionens medlemmer kan være repræsentanter for bl.a. de foreninger og organisationer, som kommunalbestyrelsen har indgået aftale med i henhold til beredskabslovens § 13. Hvor dette er tilfældet, bør de frivillige beholde dette medlemskab, og status for repræsentanten for de frivillige bør ikke ændres til observatør. Formålet med forslaget er således alene at sikre, at de frivillige i kommunerne får mulighed for at overvære beredskabskommissionens møder med taleret, men uden stemmeret.

Efter den gældende affattelse af beredskabslovens § 9, stk. 3, finder bl.a. visse bestemmelser i den kommunale styrelseslov vedrørende tilsynsrådernes beføjelser over for kommunalbestyrelsen (§ 61, stk. 1-5, og § 61 b, stk.1) tilsvarende anvendelse på beredskabskommissionen og dens medlemmer. Ved den foreslåede ændring af beredskabslovens § 9, stk. 3, præciseres, at også en række bestemmelser i den kommunale styrelseslov vedrørende Indenrigs- og Sundhedsministeriets beføjelser over for tilsynsrådene (§ 61, stk. 7, § 61 a og § 61 b, stk. 2) finder tilsvarende anvendelse på et tilsynsråds og dets medlemmers virksomhed vedrørende beredskabskommissionen og dens medlemmer.

Ændring af lov om kommunernes styrelse

Ved § 4 i lov nr. 381 af 28. maj 2003 om ændring af lov om kommunernes styrelse blev henvisningen i beredskabslovens § 9, stk. 3, til ”§ 61, stk. 1-5, og stk. 7, §§ 61 a og 61 b” ændret til ”§§ 47-56”.